

กระท้อน

สารบัญ . .
สภาพดินฟ้าอากาศ
พันธุ์
การขยายพันธุ์
การปลูก
การดูแลรักษา
การออกดอกติดผล
การเก็บเกี่ยวผลผลิต
การป้องกันกำจัดโรคแมลง
ปฏิทินการปฏิบัติดูแลรักษาสวนกระท้อน
เอกสารประกอบการเรียนรู้

ดำเนนนำที่ ๑๕๐ เรื่อง กระท้อน

กรมส่งเสริมการเกษตร

เรียบเรียงโดย
ทวีศักดิ์ ดวงทอง
กองส่งเสริมพืชสวน

จัดทำ
พัฒนา บรรณา
กองเกษตรสัมพันธ์

ตีพิมพ์
อภิรักษ์ สุขเกษ
กองเกษตรสัมพันธ์

บทนำ

กระท้อนเป็นไม้ผลเมืองร้อนอีกชนิดหนึ่งที่มีปลูกกัน
ในประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านาน ส่วนมากจะปลูกกัน
ตามสวนหลังบ้านและ มักจะเป็น พันธุ์พื้นเมือง รสเปรี้ยว
จึงไม่มีการเอาใจใส่ดูแลรักษาต่อมาระยะหลังนี้ก็มีผู้นิยม
ปลูก กระท้อนพันธุ์ดีกันมากขึ้น ความต้องการของตลาด
ก็มีมากขึ้นด้วย จึงทำให้พื้นที่ปลูกกระท้อนพันธุ์ดีขยายตัว
เพิ่มมากขึ้น เพราะนอกจากจะดูแลรักษาง่ายแล้ว ผลผลิต
ยังจำหน่ายได้ราคาดีอีกด้วย เดิมแหล่งผลิตกระท้อนพันธุ์
ดีจะมีเฉพาะที่จังหวัดนนทบุรีและบางเขตของกรุงเทพมหานครเท่านั้น แต่ปัจจุบันกระจายไปอยู่ตาม
จังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ เช่น ปราชินบุรี ชลบุรี สุพรรณบุรี สุราษฎร์ธานี เป็นต้น

สภาพดินฟ้าอากาศ

เนื่องจากกระถ่อนเป็นไม้ผลเมืองร้อน จึงสามารถปลูกได้ดีแทบทุกแห่งในประเทศไทย แต่เพื่อให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพดีควรเลือกพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์มีแหล่งน้ำให้อย่างเพียงพอ ดินที่เหมาะสมควรเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนดินเหนียวมีอินทรีย์วัตถุมาก อาจกล่าวได้ว่ากระถ่อนที่ปลูกในดินร่วนหรือดินเหนียวจะทำให้คุณภาพของเนื้อและรสชาติดีกว่าที่ปลูกในดินร่วนทราย

กระถ่อนเปรี้ยว, กระถ่อนพันธุ์พื้นเมือง

เป็นกระถ่อนที่มีปลูกกันทั่วไป เป็นกระถ่อนที่ให้ผลผลิตตกมาก ผลมีขนาดเล็ก เนื้อบาง รสเปรี้ยว เมล็ดมีขนาดโต สำหรับกระถ่อนประเภทนี้นิยมใช้ในการแปรรูป เช่น ดอง กวน ตากแห้ง เป็นต้น

กระถ่อนหวาน, กระถ่อนหัว

เป็นประเภทที่นิยมปลูกกันมากในปัจจุบันเมื่อผลโตขึ้นจะต้องมี การห่อผล เพื่อป้องกันแมลงวันผลไม้เข้าทำลาย ผลจะมีขนาดค่อนข้างใหญ่ เนื้อหนา มีรสหวานอมเปรี้ยวปุยหุ้ม เมล็ดฟู แทรกเนื้อ ทำให้เนื้อมีความนุ่มมากขึ้นเป็นที่นิยมของผู้บริโภคมาก ดังจะเห็นว่าในแต่ละปีปริมาณของผลผลิต ที่ออกจำหน่าย ในท้องตลาดไม่พอกับปริมาณความต้องการจึงทำให้ราคาจำหน่ายค่อนข้างแพง

พันธุ์

ในสมัยก่อนนิยมปลูกกระถ่อนด้วยต้นที่เพาะจากเมล็ด จึงทำให้ได้กระถ่อนพันธุ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งบางครั้งอาจได้พันธุ์ที่มีคุณภาพดีกว่าต้นแม่เสียอีก (แต่มีไม่มากนัก) เมื่อมีพันธุ์ใหม่ที่ดีเกิดขึ้นก็จะมี การตั้งชื่อ ตามชื่อของเจ้าของหรือตามลักษณะของผลหรือแหล่งที่ต้นกระถ่อนขึ้นอยู่ จึงทำให้ในปัจจุบันมีกระถ่อนพันธุ์ต่าง ๆ ไม่ต่ำกว่า 20 พันธุ์ ได้แก่ ทับทิม เขียวหวาน ปุยฝ้าย น้มนวล ชันทอง เทพรส อีล่า บัวลอย หลังทอไหว ตาเชื่อม ทองหยิบ ทับทิมทอง อีจัน หมาตีน ปุยเมฆ ทองใบใหญ่ ตาอยู่ ไกรทอง เมล็ดในไหว กำมะหยี่ ผลกระถ่อนส่วนใหญ่จะมีลักษณะที่ค่อนข้างคล้ายกัน บางครั้งก็ทำให้เกิดความสับสนในการแยกพันธุ์ ต้องอาศัยความชำนาญมาก ๆ จึงจะสามารถบอกได้ว่าเป็นพันธุ์อะไรได้อย่างถูกต้อง

หน้าก่อนนี้

หน้าถัดไป

สารบัญ

พันธุ์ทับทิม

เป็นพันธุ์ที่ให้ผลดกและแก่เร็ว ประมาณเดือน พฤษภาคมก็สามารถเก็บเกี่ยวได้ ขนาดผลค่อนข้าง เล็กน้ำหนักประมาณ 200 กรัมต่อผล ทรงผลกลมแป้น มีชั้วยาวผิวเปลือกเรียบบางมีสีเหลืองนวล เนื้อบางนุ่ม ปุยหนามีปุยแทรกเนื้อ เมล็ดมีขนาดโตปานกลาง เนื้อมี รสหวานอมเปรี้ยว แต่ที่ปุยหุ้มเมล็ดมีรสหวานจัด ข้อเสีย ถ้าแก่จัดแล้วไม่เก็บผลจะแตกง่ายและถ้ามีฝนชุกจะทำให้ ไล่แดงเป็นน้ำหามาก

- ฤดูกาลเก็บเกี่ยว พฤษภาคม-มิถุนายน

พันธุ์ปุยฝ้าย

เป็นพันธุ์หนัก ผลมีอายุการเก็บเกี่ยวช้าจะเก็บผลได้ ประมาณเดือนกรกฎาคม ผลมีขนาดกลางถึงค่อนข้างใหญ่ น้ำหนักผลประมาณ 400-800 กรัมต่อผล ทรงผลกลม สูงเล็กน้อย ด้านกันผลเรียบ ชั้วสั้นที่ผิวมีขนอ่อนนุ่มมือ ผิวเปลือกมีสีเหลืองอมน้ำตาลเปลือกบาง ด้านชั้วจะนูนขึ้น บางผลจะมีรอยขรุขระเล็กน้อย เนื้อหาลุ่มไม่กระด้าง มีปุย แทรกเนื้อจนถึงเปลือก รสชาติหวานอมเปรี้ยว (รสกลม กล่อม) ไม่ฝาด ปุยหุ้มเมล็ดหนาฟู รสหวานจัด เมล็ดมี ขนาดโตแบน แก่จัดไล่ไม่เป็นน้ำหามาก

- ฤดูกาลเก็บเกี่ยว มิถุนายน-กรกฎาคม

พันธุ์นิ่มนวล

เป็นพันธุ์ที่ให้ผลดก มีอายุเก็บเกี่ยวปานกลางจะ เก็บผลได้ประมาณเดือนมิถุนายน ผลมีขนาดปานกลาง น้ำหนักผลประมาณ 300-600 กรัมต่อผล ทรงผลกลม แป้น มีชั้วสั้น ผิวเปลือกเรียบมีสีเหลืองอมน้ำตาล เปลือก บาง เนื้อหนานุ่ม ไม่กระด้าง มีปุยแทรกเนื้อ รสชาติหวาน อมเปรี้ยว ปุยหุ้มเมล็ดหนาฟู รสหวานจัด เมล็ดมีขนาด ปานกลาง

- ฤดูกาลเก็บเกี่ยว มิถุนายน-กรกฎาคม

พันธุ์เทพรส

เป็นพันธุ์ที่ให้ผลดก มีอายุเก็บเกี่ยวปานกลาง จะแก่ช้ากว่าพันธุ์ทับทิมเล็กน้อย จะเก็บผลประมาณเดือนมิถุนายน ผลมีขนาดกลาง น้ำหนักประมาณ 250-500 กรัมต่อผล ทรงผลกลมสูงเล็กน้อย มีขั้วสั้นผิวเปลือกเรียบ มีขนอ่อนที่ผิวนุ่มมือ ด้านข้างผลจะมองเห็นสันนูนขึ้นมาตรงพูของเมล็ดชัดเจนกว่าพันธุ์อื่น ๆ เปลือกมีสีน้ำตาลเข้ม เนื้อหนานุ่มไม่กระด้าง มีพูแทรกเนื้อ มีรสหวานอมเปรี้ยวแต่ที่พูหุ้มเมล็ดมีรสหวานจัด เมล็ดมีขนาดโต

- ฤดูกาลเก็บเกี่ยว มิถุนายน-กรกฎาคม

พันธุ์ทับทิมทอง

เป็นพันธุ์ที่สามารถเก็บเกี่ยวได้ประมาณเดือนพฤษภาคม (พร้อม ๆ กับพันธุ์ทับทิม) ผลมีขนาดกลางถึงค่อนข้างใหญ่ น้ำหนักผลประมาณ 400-800 กรัมต่อผล ผลทรงกลมถึงทรงกลมสูงเล็กน้อย ด้านข้างผลเรียบ ผิวมีรอยขรุขระเล็กน้อย แต่ด้านขั้วผลขรุขระ มากขั้วสั้นเปลือกบางผิวเปลือกมีสีเหลืองทอง เนื้อหนาแน่น มีพูแทรกเนื้อ รสหวานอมเปรี้ยวมีรสฝาดเล็กน้อย พูหุ้มเมล็ดฟูรสหวานจัด เมล็ดมีขนาดโต

▲ พันธุ์ชันทอง

▲ พันธุ์หลังท่อ

▲ พันธุ์ทองหยิบ

▲ พันธุ์อีจาน

▲ พันธุ์หมาตีน

▲ พันธุ์กำมะหยี่

หน้าก่อนนี้

หน้าถัดไป

สารบัญ

การขยายพันธุ์

กระถ่อนสามารถขยายพันธุ์ได้หลายวิธีด้วยกัน ได้แก่ การเพาะเมล็ด การทาบกิ่ง การเสียบยอด การติดตา เดิมนิยมขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ด เนื่องจากทำได้ง่ายแต่มักจะกลายพันธุ์ ปัจจุบันไม่นิยมปลูกต้นที่เพาะจากเมล็ด แต่จะทำการเพาะเมล็ด โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการทำต้นตอ ในการทาบกิ่งหรือติดตาเท่านั้น ส่วนการตอนก็ไม่นิยม เช่นกันเพราะปัญหาเรื่องการออกรากยาก และเมื่อตัดมาชำมักจะตายมากด้วย

การปลูก

การปลูกกระถ่อนในประเทศไทยแบ่งตามสภาพพื้นที่ได้ 2 ประเภท คือ

ประเภทสวนยกร่อง

พื้นที่ส่วนใหญ่จะอยู่ทางที่ลุ่มภาคกลาง พื้นที่ เดิม เป็นท้องนามีน้ำท่วมถึง จึงต้องยกร่องขึ้นเพื่อสะดวกในการระบายน้ำ ขนาดของสันร่อง โดยทั่วไปจะกว้างไม่น้อยกว่า 6 เมตร จะมีร่องน้ำกว้าง 1.5 เมตร ลึก 1 เมตร ระยะปลูกสำหรับพื้นที่ยกร่องจะใช้ระยะระหว่างต้นประมาณ 6 เมตร ในพื้นที่ 1 ไร่ จะปลูกได้ประมาณ 35 ต้น

ประเภทสวนที่ดอน

เป็นพื้นที่ที่นอกเหนือไปจากประเภทแรก และมักไม่มีปัญหาเรื่องน้ำท่วมจึงไม่ต้อง ยกร่อง เมื่อไถปรับพื้นที่แล้วก็สามารถขุดหลุมปลูกได้เลย ตามปกติกระถ่อนเป็นไม้ผลที่ทรงพุ่มขนาดใหญ่ แต่เพื่อความสะดวกในการดูแลรักษาและห่อผลซึ่งจะต้องทำทุกปี จึงนิยมตัดแต่งกิ่งนำที่จะทำให้ทรงพุ่มสูงขึ้นไปออกเสีย ทรงพุ่มจะขยายออกด้านข้างแทนด้านบน จึงสะดวกในการปฏิบัติงานสำหรับพื้นที่ดอนสามารถใช้ระยะปลูกตั้งแต่ 6 x 8 เมตร ถึง 5 x 8 เมตร ในพื้นที่ 1 ไร่ จะปลูกได้ประมาณ 25 - 30 ต้น

การเตรียมหลุมปลูก

ควรจะขุดหลุมให้มีขนาดไม่ต่ำกว่า 50 x 50 x 50 เมตร (กว้าง x ยาว x ลึก) หลุมถ้ามีขนาดใหญ่ยิ่งดี จะช่วยให้ต้นกระถ่อนโตเร็วมากยิ่งขึ้น ผสมดินที่ขุดขึ้นมา กับ ปุ๋ยคอกเก่า ๆ (ประมาณ 10 กก. ต่อหลุม) รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหินฟอสเฟต ประมาณ 1 กิโลกรัมต่อหลุม กลบดินผสมลงในหลุมให้พูนขึ้นกว่าระดับปากหลุมเล็กน้อย วางต้นกระถ่อนที่เตรียมไว้ (เอาถุงที่ซ้าออกก่อน) ปลูกลงกลางหลุมกดดินให้แน่น ใช้ไม้หลักปักยัดลำต้นกับหลุมมัดโยก รดน้ำให้ชุ่ม ถ้ามีแดดจัดควรมีการพรางแดดให้ด้วย จะทำให้ต้นกระถ่อนตั้งตัวเร็วขึ้น

▲ ต้นกระถ่อนที่ปลูกใหม่

หน้าก่อนนี้

หน้าถัดไป

สารบัญ

การดูแลรักษา

หลังจากปลูกแล้วจะต้องคอยดูแลรักษาต้นกระถ่อนอย่างสม่ำเสมอ ถึงแม้ว่ากระถ่อนจะเป็นไม้ผลที่ไม่ค่อยมีโรคแมลงรบกวนมากนัก แต่การบำรุงรักษาให้ดีอยู่เสมอจะช่วยให้ต้นกระถ่อนเจริญเติบโตเร็วมาก การดูแลรักษาโดยทั่วไปมีดังนี้

การให้น้ำ

ปกติกระถ่อนเป็นพืชที่ชอบน้ำแต่ขณะเดียวกันก็ทนสภาพความแห้งแล้งได้เป็นอย่างดีในช่วงที่กระถ่อนยังเล็กอยู่จะต้องให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเจริญเติบโตขึ้นการให้น้ำก็จะมีช่วงห่างขึ้น อย่างไรก็ตามในช่วงที่ต้นกระถ่อน เริ่มออกช่อดอกและติดผลจะต้องให้น้ำอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้

1. ช่อดอกมีความสมบูรณ์ การติดผลดี
2. ผลที่ติดแล้วมีการเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ ส่วนที่มีการให้น้ำดีจะทำให้ผลมีขนาดโตกว่าส่วนที่ขาดแคลนน้ำ
3. ลดปัญหาเรื่องผลแตกได้ ซึ่งปัญหานี้จะพบเสมอในสวนที่ขาดแคลนน้ำ

▲ การให้น้ำด้วยสายยาง

การตัดแต่งกิ่ง

การตัดแต่งกิ่งกระถ่อนในแต่ละปีจะทำเพียงเล็กน้อย สำหรับต้นที่ยังไม่ให้ผลมักจะให้มีการเจริญเติบโตเต็มที่ มีการตัดแต่งกิ่งที่แน่นทึบออกบ้าง เมื่อกระถ่อนเริ่มให้ผลผลิตแล้ว การตัดแต่งจะมีมากขึ้นเล็กน้อย โดยจะทำการตัดแต่งกิ่งหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วสิ่งที่ควรพิจารณาตัดแต่งออกมี

- กิ่งที่ถูกโรคแมลงเข้าทำลาย กิ่งแห้งตาย
- กิ่งที่แน่นทึบอยู่ในทรงพุ่ม
- กิ่งนำซึ่งมักจะเจริญไปในทางด้านสูง ซึ่งจะทำให้ทรงพุ่มสูงขึ้น ควรจะทำการตัดเพื่อควบคุมทรงพุ่มให้มีการเจริญออกทางด้านกว้างมากกว่า เพื่อสะดวกในการดูแลรักษา ตลอดจนการห่อผลและเก็บเกี่ยวผลผลิต

▲ ต้นที่มีทรงพุ่มเตี้ยจะสะดวกในการดูแลรักษา

การใส่ปุ๋ย

การใส่ปุ๋ยต้นกระถ่อนที่ยังไม่ให้ผลจะเน้นไปที่เพื่อบำรุงต้นให้มีการเจริญเติบโตทางด้านกิ่งก้านเป็นส่วนใหญ่ ปุ๋ยที่ใช้ควรเป็นปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีสูตรเสมอเป็นหลัก เช่น สูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตราที่ใส่ควรจะไม่มากนักแต่ควรใส่บ่อยครั้งจะดีกว่า เช่น 3 เดือน/ครั้ง

เมื่อต้นกระถ่อนให้ผลผลิตแล้ว การใส่ปุ๋ยจะเปลี่ยนสูตรไปตามระยะเวลาของความต้องการ กล่าวคือ

หน้าก่อนนี้

หน้าถัดไป

สารบัญ

1. หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว จะใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีสูตรเสมอ เช่น 15-15-15 เพื่อช่วยบำรุงดินให้มีความสมบูรณ์เหมือนเดิม
2. ช่วงก่อนที่ต้นกระถั่วจะพักตัว ควรจะมีการใส่ปุ๋ยเพื่อช่วยให้ต้นมีการเก็บสะสมอาหารเพื่อการสร้างตาดอกดีขึ้น โดยใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 9-24-24 หรือ 12-24-12 ในเดือนตุลาคม
3. ระยะติดผลแล้ว 1 เดือน ควรใส่ปุ๋ยสูตรเสมอ เช่น 15-15-15 เพื่อบำรุงผลให้เจริญเติบโตอย่างเต็มที่
4. ระยะก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิตอย่างน้อย 20 วัน ควรมีการใส่ปุ๋ยที่มีธาตุโปแตสเซียมสูง เช่น 13-13-21 เพื่อช่วยให้มีการปรับปรุงคุณภาพของผลให้ดีขึ้น เช่น เนื้อมีความนุ่มขึ้น รสชาติหวานขึ้น

สำหรับอัตราที่ใช้ควรพิจารณาจากขนาดของทรงพุ่ม สภาพความสมบูรณ์ของต้นและปริมาณผลผลิตในแต่ละปี ตัวอย่างเช่น ต้นอายุ 10 ปี มีขนาดทรงพุ่มกว้างประมาณ 8 เมตร มีการให้ผลผลิตดีอย่างสม่ำเสมอ ก็ควรให้ปุ๋ย ไม่ต่ำกว่า 8 กก./ปี แบ่งใส่เป็น 4 ครั้ง (ครั้งละ 2 กก.) โดยพิจารณาใช้สูตรตามช่วงระยะเวลาที่ได้กล่าวแล้ว ส่วนปุ๋ยคอกอาจใส่ในช่วงหลังจากเก็บผลแล้วครั้งเดียวก็พอ อัตราการใส่แล้วแต่ชนิดของปุ๋ยคอกที่ใช้ สำหรับต้นอายุ 10 ปี อาจใช้ อัตราตั้งแต่ 25 - 50 กก./ต้น

การกำจัดวัชพืช

การกำจัดวัชพืชในสวนกระถั่วถ้าเป็นสวนขนาดเล็ก อาจใช้จอบดายหญ้าก็ได้ แต่ถ้าเป็นสวนขนาดใหญ่ ควรใช้เครื่องตัดหญ้าแบบสะพายไหล่ หรืออาจจะเป็นแบบรถเข็นตัดหญ้าก็ได้จะทำให้สะดวกมากขึ้น การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก็ได้ผลดีเช่นกัน แต่ต้องกระทำอย่างระมัดระวัง เพราะบางครั้งอาจทำให้เกิดความเสียหายกับต้นกระถั่วขึ้นได้ ในแต่ละปีจะทำการกำจัดวัชพืชประมาณ 3-4 ครั้ง ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงฤดูฝน นับตั้งแต่เก็บเกี่ยวผลผลิตเป็นต้นไป จนหมดฤดูฝนแต่ถ้ามีวัชพืชมากก็อาจจะทำการกำจัดวัชพืชในช่วงออกดอกอีกครั้ง

▲ สภาพสวนที่มีการกำจัดวัชพืช

การออกดอกติดผล

เดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม ใบของกระถั่วจะเริ่มเปลี่ยนสีเป็นสีเหลืองส้มและร่วงในเวลาต่อมา จากนั้นจะมีการแทงยอดอ่อนและช่อดอกออกมาประมาณ มกราคม ดอกจะเริ่มบานติดผลเล็กๆ ตามปกติกระถั่วจะติดผล ค่อนข้างมากแต่ก็จะร่วงไปในขณะที่ผลยังเล็กอยู่เป็นจำนวนมากด้วยเช่นกัน เมื่อถึงเวลาห่อ ก็จะมีการเด็ดผลที่ไม่ดี หรือช่อที่ติดผลมากไปทิ้งด้วย จนในที่สุดจะเหลือผลกระถั่ว ที่ห่อได้ประมาณ 400-600 ผลต่อต้น

▲ ดอกกำลังจะบาน

หน้าก่อนนี้

หน้าถัดไป

สารบัญ

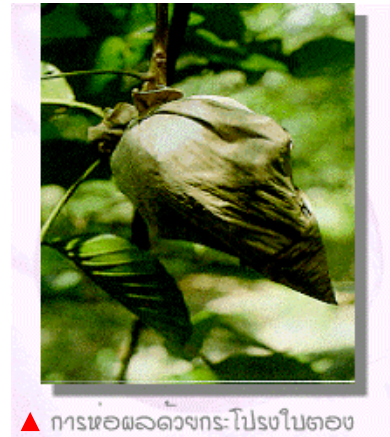
การห่อผล

หลังจากดอกบานแล้วประมาณ 80-100 วัน ผลจะมีขนาดโตประมาณ 5-6 ซม. ผิวจะเริ่มเปลี่ยนสีเป็นสีเขียว ชีว และหลังจากนี้อีก 7-10 วัน จะเริ่มเปลี่ยนเป็นสีกระด้าง ซึ่งเป็นช่วงที่แมลงวันผลไม้จะเริ่มเข้าทำลายแล้ว จึงจะต้องทำการห่อผลตั้งแต่สีเขียวเป็นสีเขียว ชีว วัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการเข้าทำลายของแมลงวันผลไม้ และผลที่ได้ตามมาก็คือ ผิวของผลจะสวย ผลมีขนาดใหญ่ขึ้น เนื้อมีคุณภาพดีขึ้น แต่ไม่ควรห่อผลตั้งแต่ผลที่ยังเล็กอยู่ เพราะจะทำให้ผลกระแสร่วนและร่วงอยู่ในถุงห่อเป็นจำนวนมากด้วย

สำหรับวัสดุที่ใช้ห่อนั้น เดิมนิยมใช้ใบตองแห้ง มาพับเป็นถุงสำหรับห่อเรียกว่า กระโปรง มีการพับไว้เป็นจำนวนมากเพื่อใช้เองและขายด้วย เวลาจะใช้จะแช่น้ำให้ใบตองอ่อนตัว ผึ่งให้แห้งก่อนจึงนำขึ้นไปห่อผล การใช้ใบตองห่อผลจะทำให้ผลมีผิวเป็นสีน้ำตาลและมีรสหวาน แต่บางครั้งอาจมีคราบของเชื้อราขึ้นเป็นคราบที่ผิวได้

ปัจจุบันใบตองแห้งหายากขึ้น จึงมีการเอากระดาษสีน้ำตาลซึ่งได้จากถุงบรรจุปูนซีเมนต์หรือถุงบรรจุอาหารสัตว์ นำมาตัดให้มีขนาด 12 x 18 นิ้ว บางแห่งจะนำมาพับเป็นถุงห่อคล้ายกับการพับกระโปรงใบตอง แต่บางแห่ง จะพับเป็นถุงกันกว้างก็ได้เช่นกัน การใช้ถุงกระดาษห่อจะทำให้ผิวเป็นสีเหลืองทอง สะอาด แต่ไม่มีนวลที่ผิวเหมือนกับใบตอง ส่วนถุงพลาสติกถ้านำมาห่อผลแล้วจะทำให้ผิวไม่สวย ผิวจะกร้านบางครั้งที่ด้านขั้วผลจะยังมีสีเขียวเหลืองอยู่จนถึงระยะผลแก่ด้วย นอกจากนั้นยังทำให้ผลร่วงมากด้วยจึงไม่แนะนำให้ใช้ถุงพลาสติกในการห่อผล

ก่อนห่อผลประมาณ 2-3 วัน ควรทำการพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง เช่น คาร์บาริล โมโนโครโตฟอส เพื่อป้องกันกำจัดแมลงก่อน ขณะห่อจะทำการตัดแต่งผลไปพร้อมกัน โดยเลือกเด็ดผลที่มีลักษณะไม่ดีและช่อที่ผลเบียดกันออกบ้าง ควรเหลือเฉพาะผลเดี่ยว ๆ จะทำให้ผลเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ นิยมใช้ไม้ดอกสำหรับมัดปาก

▲ การห่อผลด้วยกระโปรงใบตอง

▲ การห่อผลด้วยถุงกระดาษพับปลายถุง

▲ การห่อผลด้วยกระดาษพับกันถุง

▲ การห่อผล

หน้าก่อนนี้

หน้าถัดไป

สารบัญ

ถุง เนื่องจากสะดวกในการมัด การขึ้นไปห่ออาจใช้บันไดหรือพะอง พาดกิ่งป็นขึ้นไปห่อ บางส่วนที่สามารถหาไม้ไผ่ได้ง่าย อาจมีการทำนั่งร้านรอบ ๆ ต้น ให้คนห่อป็นขึ้นไปปฏิบัติงานได้สะดวกอีกทางหนึ่ง

หลังจากห่อผลแล้ว 45-60 วัน ผลจะแก่ แต่จะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับ พันธุ์ด้วยบางพันธุ์อาจจะช้ากว่านี้ก็ได้

การเก็บเกี่ยวพลผลิต

ผล กระถ่อนแต่ละพันธุ์จะทยอยแก่ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคมของแต่ละปี การสังเกตผลแก่อาจจะดูได้หลายวิธี ได้แก่ การนับอายุของผล เช่น พันธุ์เบา (ทับทิม, เขียวหวาน, ทับทิมทอง) จะมีอายุตั้งแต่ดอกบานถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 130 - 150 วัน ถ้าเป็นพันธุ์หนัก (เทพรส, ปุยฝ้าย, อีล่า, นิ่มนวล) จะประมาณ 170 - 180 วัน เป็นต้น นอกจากนั้นอาจสังเกตจากการเปลี่ยนแปลงลักษณะภายในของผล เช่น เนื้อนุ่มขึ้น ความฝาด

ลดลงหรือลักษณะภายนอกผล เช่น การเปลี่ยนสีผิวเป็นสีเหลือง หรือสีน้ำตาลจนถึงแก่เป็นต้น เมื่อผลกระถ่อนแก่แล้ว หากปล่อยไว้บนต้นต่อไปอีก เป็นระยะเวลานานจะทำให้เกิดการเปลี่ยนสีที่ไล่กลางผลเป็นสีน้ำตาลและมีกลิ่นบูดเกิดขึ้นเรียกว่าไล่เป็นน้ำหมาก และยังทำให้ผลร่วงมากขึ้นด้วย

การเก็บเกี่ยวผลอาจใช้บันไดหรือพะองสำหรับขึ้นไปเก็บผลได้โดยใช้กรรไกรตัดที่ขั้วผลใส่ตะกร้า หรือใช้กรรไกรสำหรับเก็บผลไม้ที่มีที่หนีบขั้วผลด้วยก็จะสะดวกขึ้น นำไปแกะเอาวัสดุที่ใช้ห่อออกเพื่อคัดขนาดเพื่อของผลและทำความสะอาดรอการจำหน่ายต่อไป

▲ การลำเลียง
ผลกระถ่อนจากสวน

▲ การเก็บเกี่ยวผล

▲ ผลที่ไล่เป็นน้ำหมาก

▲ การจำหน่ายผลกระถ่อน

หน้าก่อนนี้

หน้าถัดไป

สารบัญ

การป้องกันและกำจัดโรคแมลง

▲ ใบที่ถูกไรแดงเข้าทำลาย

ไรแดง

ไรแดงจะเข้าทำลายกระท่อนในระยะตั้งแต่ใบอ่อนจนถึงใบแก่ ทำให้ใบหงิกงอเป็นปุ่มปม ด้านใต้ใบจะมีลักษณะคล้ายกำมะหยี่สีน้ำตาลถ้ามีระบาดมากจะทำให้ใบอ่อนหงิกงอหมดเมื่อพบว่าเริ่มมีไรแดงระบาดควรทำการตัดแต่งใบที่ถูกทำลายไปเผาทำลายทิ้งและฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดไรแดง เช่น กำมะถันผง ไดโคโฟล อามีทราส ไดโนบูตัน โดยฉีดพ่นหลังจากตัดแต่งกิ่งและเริ่มแตกใบอ่อน 2-3 ครั้ง ทุก 4 วัน

หนอนผีเสื้อยักษ์

หนอนผีเสื้อยักษ์จะมีขนาดตัวใหญ่สีฟ้า จะเข้ากัดกินใบและยอดอ่อนทำให้ต้นกระท่อนชะงักการเจริญเติบโต ผลผลิตลดลง ถ้ามีระบาดควรจับตัวหนอนมาทำลายและฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง เช่น เมทโทมิลประมาณ 1-2 ครั้ง ห่างกัน 15 วัน

หนอนร่านกินใบ

ตัวหนอนมีขนาดเล็กมีขนถ้าถูกผิวหนังจะรู้สึกแสบและคัน ตัวหนอนเข้ากัดกินใบเสียหาย ถ้ามีระบาดมากจะพบว่าตัวหนอนจะรวมกันเป็นกระจุกกัดกินใบแห้งเป็นวง กำจัดโดยตัดใบที่มีตัวหนอนอยู่ด้วยไปทำลายทิ้งและฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง เช่น เพอร์เมททริน เมทโทมิล ประมาณ 1-2 ครั้ง

หนอนเจาะขั้วผล

หนอนชนิดนี้จะอาศัยอยู่ในรังที่ทำจากกลีบดอกกระท่อนแห้ง ๆ และเข้ากัดกินขั้วผลขณะที่ผลกระท่อนยังเล็กอยู่ ทำให้ผลแห้งและร่วงหล่น การป้องกันกำจัดหนอนชนิดนี้ โดยการตัดแต่งกิ่งให้มีทรงพุ่มโปร่ง เมื่อเริ่มติดผลขนาดเล็ก ควรมีฟ่นละอองน้ำล้างช่อดอกจะช่วยลดการทำลายลงได้ ถ้าระบาดมากควรพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง เช่น โมโนโครโตฟอส ประมาณ 3-4 ครั้ง ทุก 7-10 วัน

เพลี้ยไฟ

เพลี้ยไฟจะเข้าทำลายกระท่อนตั้งแต่ระยะยอดอ่อน ระยะช่อดอกจนถึงติดผลขนาดเล็กทำให้ดอกแห้งร่วง ผลจะมีผิวลายและจะติดไปจนผลแก่ หากพบว่ามีเพลี้ยไฟระบาดควรรีบทำการพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง เช่น คาร์โบซัลแฟน ฟอร์มีทาเนท ในช่วงเริ่มออกช่อดอกและก่อนดอกบาน แต่งการฉีดพ่นช่วงดอกบานหลังจาก ติดผลแล้วจึงฉีดพ่นใหม่ประมาณ 2-3 ครั้ง ห่างกัน 7-10 วัน

แมลงวันผลไม้

แมลงวันผลไม้จะเข้าวางไข่บนผลที่ผิวเปลือกเริ่มเปลี่ยนเป็นสีกระด้างเป็นต้นไป ตัวหนอนจะซอนไช เข้าไปกัดกินเนื้อ ทำให้ผลเน่าและร่วงหล่น การป้องกันที่ดีที่สุดคือ การห่อผลในระยะที่ผลกระท่อนเริ่มเปลี่ยนสีเป็นสีขี้ม้า (ก่อนที่จะเปลี่ยนเป็นสีกระด้าง) ก็จะป้องกันได้

หนอนผลไม้

หนอนชนิดนี้จะพบว่า ระบาดในสวนกระท่อนที่ไม่มีการดูแลรักษา เช่น ไม่มีการตัดแต่งกิ่ง ตัวหนอนจะเจาะเข้าไปในกิ่งหรือลำต้นเข้าทำลายท่อน้ำ ท่ออาหารทำให้กิ่งแห้งตาย การป้องกันกำจัด

หน้าก่อนนี้

หน้าถัดไป

สารบัญ

โดยดูแลตัดแต่งกิ่งให้มีทรงพุ่มโปร่ง ถ้าพบว่ามียอดหนอนเจาะเข้าไปในกิ่งหรือลำต้น โดยจะสังเกตจากมีขุยอยู่ตรงรูที่หนอนเจาะเข้าไป ให้ใช้เข็มฉีดยา ใส่สารป้องกันกำจัดแมลง เช่น ไดโครวอสดีดเข้าไปในรูที่หนอนเจาะ แล้วใช้ดินหรือดินน้ำมันปิดรูไว้

โรคใบจุด

โรคใบจุดเกิดจากเชื้อราชนิดหนึ่ง เมื่อมีการระบาดจะทำให้เกิดเป็นจุดขนาดเล็ก ๆ บนใบ ขอบแผลมีสีเข้มตรงกลางมีสีเหลืองจุดเล็ก ๆ จะขยายไปจนทั่วใบตามความยาวของใบ เมื่อพบว่ามีโรคดังกล่าวระบาดมากควรทำการฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น บีโนมีล คาร์เบนดาซิม ทุก 10-15 วัน

ปฏิทินการปฏิบัติดูแลรักษาสวนกระถั่ว

เดือน	การบำรุงรักษา
มกราคม	เป็นระยะดอกบานและติดผลขนาดเล็กควรให้น้ำสม่ำเสมอ ป้องกันการกำจัดแมลง ในระยะช่อดอกและติดผลแล้ว (เว้นการฉีดพ่นในระยะดอกบาน) เช่น เพลลีสไฟ หนอนกินดอก หนอนเจาะข้าวผล
กุมภาพันธ์	เป็นระยะที่ผลกำลังเจริญเติบโต ให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตรเสมอ เช่น 15-15-15 ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ ป้องกันการกำจัดแมลงเหมือนเดือนมกราคม
มีนาคม	ปฏิบัติเหมือนเดือนกุมภาพันธ์
เมษายน	การตัดแต่งผลและห่อผล
พฤษภาคม	ใส่ปุ๋ยเคมีสูตรตัวท้ายสูง เช่น 13-13-21 ในกระถ่อนบางพันธุ์อาจจะมีผลแก่สามารถเลือกเก็บเกี่ยวผลผลิตได้
มิถุนายน-กรกฎาคม	เก็บเกี่ยวผลผลิต หลังเก็บผลทำการตัดแต่งกิ่งใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยสารเคมีกำจัดวัชพืช
สิงหาคม-กันยายน	ป้องกันกำจัดโรคและแมลง ตามความจำเป็นถ้ามีการระบาด ขึ้น
ตุลาคม	ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 9-24-24 หรือ 12-24-12 กำจัด วัชพืช
พฤศจิกายน	งดการ ให้น้ำ
ธันวาคม	เริ่มออกช่อดอก เริ่มให้ น้ำเล็กน้อย อย่างสม่ำเสมอ ป้องกันกำจัดแมลงในระยะช่อดอก

หน้าก่อนนี้

หน้าถัดไป

สารบัญ

เอกสารประกอบการเรียนเรียง

โกศล เจริญสม , 2521 แผลงศัตรูไม้ผล ภาควิชากีฏวิทยาคณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กทม.

กรมวิชาการเกษตร , 2533 คำแนะนำการใช้สารฆ่าแมลงและศัตรูพืชปี 2533
กองกีฏและสัตววิทยา กรมวิชาการเกษตร กทม.

ทวีศักดิ์ ด่วงทอง , 2518 ชนิดและพันธุ์ไม้ผลเมืองไทย เอกสารวิชาการที่ 47
กรมส่งเสริมการเกษตร จตุจักร กทม.

วิจิตร วังใน , 2528 ชนิดและพันธุ์ไม้ผลเมืองไทย ภาควิชาพืชสวน
คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กทม.

วราพงษ์ ฤาชา , สถาพร ศรีพลพรรค , 2522 รายงานการศึกษาเรื่องสภาพการปลูกกระถ่อน
ในจังหวัดนนทบุรี งานพืชสวน
ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสำนักงานส่งเสริมการเกษตร ภาคกลาง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

สำนักงานเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี, 2533 กระถ่อน เอกสารวันเกษตรปราจีนบุรี ปี 2533
ฝ่ายวิชาการสำนักงานเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี

.....

หน้าก่อนนี้

หน้าถัดไป

สารบัญ